

COORDONATE ALE REFORMEI EDUCAȚIONALE

DESPRE NECESITATEA APROFUNDĂRII REFORMELOR PENTRU ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE

Loreta HANDRABURA

Ministerul Educației

Ensuring equal opportunities is a matter which is more frequently included in the political and public agenda of the recent years. The society and the institutional rules are still of patriarchal culture, in which the political, economic, social supremacy are linked with male power. A country review in terms of ensuring equality between men and women shows that the approach should be a correlation between laws / regulations vs. standards and practices.

We have a national normative legal framework well balanced with the international and European one, which ensures gender equal rights and opportunities to participate in political and public life. There are intentional standards, partly achieved, because of structural barriers of cultural, economic and social nature, aiming at promoting women in decision-making positions. There are good practices as well, but inconsistent. There is an increasing need to deepen the reforms that would provide equal opportunities on the following issues: combating the violence against women, children and older persons; introduction of the budgetary procedures sensitive to the gender issues, based on concrete indicators, reducing the discrimination of women employment (particularly of those of reproductive age, women with small children).

Asigurarea egalității de șanse reprezintă un subiect care se regăsește tot mai frecvent pe agenda politică și publică din ultimii ani. Cert este însă că exponenții acestuia rămân să fie în continuare preponderent femeii din sfera ong-urilor și din zona politicului. Se întreține în continuare, astfel, percepția publică falsă că se vehiculează cu o problemă forțată, întreținută de un grup de promotoare într-o societate în care femeile și bărbații își acceptă condiția, rolurile și statutul și sunt egali în drepturi și șanse. Nu vom face trimitere la studii, analize plauzibile pe care le cunoaștem și care demonstrează dezechilibrele ce există între femeii și bărbați. Să facem o radiografie a propriei noastre experiențe de gen, pe care o avem fiecare ca femeii sau bărbați, ca feciori și fiice, ca mame și tați de fete și băieți. Tacit și uneori public recunoaștem discriminările, violența lingvistică și fizică în adresa noastră și, cel mai inechitabil – condiția limitativă în decizie și acțiune, pe care ți-o impune tatăl dar și mama pe alocuri, manualele școlare, mesajul mediatic, ulterior soțul, șeful, preotul și chiar statul prin legi și politici.

Chiar dacă societatea și regulile instituționale rămân încă tributare culturii patriarhale, în care supremația politică, economică, socială se asociază cu puterea masculină, îmi pun speranța, ca și multe persoane, că în timp va câștiga demersul unui parteneriat de gen în viața privată și publică. Or, fiecare dintre noi înțelege

foarte clar că are de câștigat familia, comunitățile și societatea în care nu există forme de dominare, coerciție, ci dialog, implicare, respect reciproc și decizii comune.

Analiza situației pe țară în ceea ce privește asigurarea egalității de șanse între bărbați și femei arată că abordarea trebuie să fie una corelativă între *legislație/reglementări vs standarde și practici*. Avem un cadru legal normativ național bine echilibrat cu cel internațional, european, *prin care se asigură genurilor dreptul și șansele de a participa în politică și în viața publică*. În programele și statutele partidelor se regăsește, într-o formulă sau alta, Recomandarea (2003, 2007) Comitetului de Miniștri către statele-membre/Consiliul Europei care prevede: „Participarea echilibrată a femeilor și bărbaților în procesul de luare a deciziilor în domeniile politic și al vieții publice reprezintă parte componentă a drepturilor omului și element al echității sociale, la fel și o condiție necesară pentru funcționarea mai eficientă a unei societăți democratice”.

Ce avem pe coordonata standarde, practici, mecanisme? Standarde de intenție, parțial realizate, din cauza barierei structurale de natură culturală, economică și socială în promovarea femeilor în funcții decizionale. Atestăm și practici pozitive, dar neconsecvente. Ne referim la desemnarea femeilor în funcții/organe de decizie ale structurilor teritoriale; abilitarea femeilor în APL ca tendință mai evidentă decât la nivelul APC; revizuirea curriculumului național și a unor manuale școlare din perspectiva unui demers al educației pentru echitate de gen; introducerea indicatorului de gen în analize și politici publice și a statisticii dezagregată de gen; o presă mai sensibilă la problemele și mesajul de gen. De ultimă oră este introducerea egalității de gen în practică printr-un set de instrumente prevăzute în reforma de descentralizare, care urmează să o implementăm.

Egalitatea de gen, echitatea și abilitarea femeilor capătă o importanță deosebită în dezvoltarea durabilă a unei societăți democratice. Aceasta este îndeosebi actuală în lumina angajamentelor statului de a atinge țintele Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, precum și de a îndeplini prevederile comentariilor CEDAW către Moldova din 2000 și 2006. În acest sens, Guvernul Filat I a aprobat și *Programul național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2010-2015*. Scopul acestuia rezidă în asigurarea promovării egalității de gen în viața economică, politică și socială a femeilor și bărbaților, aceasta constituind baza respectării drepturilor umane fundamentale ale tuturor cetățenilor țării. Toate aceste prevederi nu sunt puse în practică suficient de bine. Se resimte necesitatea aprofundării reformelor care ar conduce la asigurarea egalității de șanse pe următoarele probleme:

1. Republica Moldova rămâne a fi afectată de fenomenul violenței domestice împotriva femeilor, copiilor și bătrânilor și abia a început practica emiterii ordonanțelor de protecție. În acest context, trebuie să urmăm exemplul altor guverne în implementarea unei reforme ample privind intensificarea și eficiențizarea măsurilor cu caracter juridic și instituțional în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, fără a aștepta recomandările critice și deciziile de condamnare din partea Comitetului CEDAW și a Curții Europene a Drepturilor Omului.
2. O altă practică progresistă din mai multe țări, relevantă pentru noi, este introducerea procedurii de bugetare sensibilă la dimensiunea de gen, bazată pe indicatori concreți, pentru a măsura și urmări cheltuielile autorităților publice pentru promovarea și asigurarea egalității de gen.
3. Un alt domeniu problematic din perspectiva egalității de gen este câmpul muncii. Femeile sunt discriminate la angajare (mai ales cele de vârstă reproductivă, femeile cu copii mici), dar și la salarizare și promovare, la acordarea concediilor de boală și a concediilor de îngrijire a copilului.
4. În plan politic, trebuie să constatăm o subreprezentare a femeilor în funcții politice. Tentativa timidă de a propune cota de 30% pentru listele candidaților înainte de alegerile locale a eșuat. Guvernarea, masiv dominată de bărbați, nu a promovat până la bun sfârșit inițiativa privind cotele de gen pentru listele candidaților. În rezultat, ratele de reprezentare a femeilor printre aleșii locali, în urma alegerilor generale locale din 2011, sunt joase, deseori sub 20%, astfel repetând situația tristă privind reprezentarea femeilor în Parlament (18%) și în Guvern (5%).

Consolidarea poziției femeilor în formațiunile politice și la guvernare trebuie să derive din acceptarea faptului că toate problemele se referă și la femei, și la bărbați, de aceea ambii trebuie să aibă acces la discutarea tuturor chestiunilor și întrebărilor, precum și la luarea deciziilor. Abilitarea politică și economică a femeilor trebuie să fie una firească și nu supravegheată, dirijată și controlată în continuare de bărbați mimând bunele intenții, fericind în continuare o parte din femei de pe poziția de suverani absoluți al lumii.

Echilibrul este calea spre succes și evoluție în orice domeniu și ecuație a vieții. Atunci când mecanismele de selecție și de promovare a oamenilor politici, a persoanelor de decizie din sectoarele reale ale economiei

vor începe să se apropie de ceea ce ar trebui să fie, adică de un model bazat pe valoare reală, pe competențe, pe muncă, pe echilibru (inclusiv de gen), abia atunci vom avea motive să sperăm la o aliniere la standardele ridicate de trai ale europenilor și „occidentalilor”. Abia atunci vom putea vorbi despre o democrație participativă reală într-o Moldova prosperă, cu bărbați și femei care fac proba competenței și a integrității.

Bibliografie:

1. Recomandarea Rec (2003)3 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind participarea egală a femeilor și bărbaților în procesul decizional politic și public (Consiliul Europei) (Adoptată de Comitetul de Miniștri pe 12 martie 2003 la ședința Viceministrilor).
2. Hotărârea nr.933 din 31.12.2009 cu privire la aprobarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.5-7.
3. Primul Raport Național asupra Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului: Hotărârea de Guvern nr.288 din 15.03.2005 // Monitorul Oficial al Republica Moldova, 2005, nr.45-50.

Prezentat la 31.05.2012